

นวัตกรรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัย*

สายพิน เกษมกิจวัฒนา, พย.ด.**

พรสวรรค์ เชื้อเจ็ดตน, พย.ม.***

วรางคณา อ่ำศรีเวียง, พย.ม.***

บทคัดย่อ: วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เพื่อให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1) มีความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2) มีทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่อาจถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ และ 3) เลือกวิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โครงการนี้ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง อาจารย์ในโครงการ นักศึกษาแกนนำและผู้บริหารมหาวิทยาลัย ในการทำงานกับนักศึกษาแกนนำใช้แนวคิดการให้พลังอำนาจ (empowerment) โดยให้นักศึกษาแกนนำวางแผนและคิดกิจกรรมตามโจทย์ของโครงการด้วยตัวนักศึกษาเอง โครงการนี้ดำเนินการครั้งละ 2 วัน ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ครั้งละ 20 คน จัดทั้งหมด 3 ครั้ง รวมนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ 60 คน การทำกิจกรรมแต่ละวันแบ่งเป็น 2 กลุ่ม วันแรกกลุ่มที่ 1 เป็นกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทักษะการต่อรองทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย กลุ่มที่ 2 เป็นกิจกรรมการเลี้ยงเด็กซึ่งหุ่นเด็กสามารถตอบสนองได้เสมือนเด็กจริงร่วมกับการมีโจทย์ให้ทำภารกิจประจำวันทีใกล้เคียงชีวิตจริงของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้ว่า การมีลูกในภาวะที่ไม่พร้อมเป็นอย่างไร วันที่ 2 เป็นการสลับกลุ่มกันเพื่อให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้ประสบการณ์เหมือนกัน

ผลลัพธ์ของโครงการ จากการประเมินนักศึกษาที่เข้าโครงการด้านความเชื่อมั่นต่อการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยตามสถานการณ์ก่อนและหลังเข้าโครงการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ด้านความเชื่อมั่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยตามสถานการณ์ก่อนและหลังเข้าโครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) เช่นกัน บทเรียนความสำเร็จ พบว่า แกนนำทุกคนประเมินว่าแนวคิดการให้พลังอำนาจเป็นวิธีการที่ดี มีอิสระในการทำงาน ได้พัฒนาความสามารถของตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน ส่วนผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจและประเมินว่าเป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์มาก ด้านปัญหาและอุปสรรคที่พบได้แก่ 1) ไม่สามารถได้กลุ่มเป้าหมายตามแผนงาน 2) ต้องเปลี่ยนแปลงวันการจัดกิจกรรมตามแผนเดิมเนื่องจากซ้ำซ้อนกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะของโครงการนี้ ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายควรมุ่งกลุ่มเสี่ยงคือกลุ่มที่มีแฟน 2) การจัดกิจกรรมควรพิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา 3) แนวคิดการให้พลังอำนาจใช้ได้ดีมากกับนักศึกษา และ 4) โครงการควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร

วารสารสภาการพยาบาล 2557; 29 (3) 5-18

คำสำคัญ : นวัตกรรมการป้องกัน พฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ นักศึกษามหาวิทยาลัย

*โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส).

**ผู้เขียนหลัก รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ Email: saipin2499@gmail.com

***อาจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ความเป็นมา/หลักการเหตุผล

นักศึกษามหาวิทยาลัย เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติและเป็นกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในช่วงของการปรับผ่านจากวัยรุ่นตอนปลายเข้าสู่ผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นช่วงวัยของการสร้างตัวตนในเรื่องรูปลักษณ์ บุคลิกภาพและการยอมรับตนเองในสังคม ด้วยวุฒิภาวะของช่วงวัยนี้ จะมีลักษณะของการอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง และต้องการการยอมรับจากเพื่อน การควบคุมตัวเองต่ำ ขาดประสบการณ์และทักษะชีวิต จึงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาสุขภาพจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย¹ โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยเนื่องจากนักศึกษาอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ ความต้องการทางเพศจะสูงตามธรรมชาติและสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนไป นักศึกษาถูกโน้มน้าวหรือชักจูงด้วยสิ่งเร้าต่างๆ ทางเพศได้มากมาย^{2,3} ดังผลการสำรวจพบว่าเยาวชนอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 15-43 เคยมีเพศสัมพันธ์ เพศชายพบมากกว่าเพศหญิง อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ คือ 15.5 ปี⁴ อีกการศึกษาหนึ่งพบว่า ร้อยละ 9.3 เคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุ 12-19 ปีและมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักมากที่สุด ร้อยละ 89.1 ด้านลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า ร้อยละ 30.4 มีเพศสัมพันธ์โดยใช้ปาก ร้อยละ 26.1 มีเพศสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศ มีเพียงร้อยละ 37.8 ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งและใช้ได้ถูกวิธี เพื่อนจะมีอิทธิพลในการชักนำให้มีเพศสัมพันธ์หลังการดื่มแอลกอฮอล์ เว็บไซต์และซีดีมีส่วนในการกระตุ้นให้มีความรู้สึกทางเพศโดยพบถึงร้อยละ 62 และร้อยละ 56.3 ตามลำดับ⁵

การศึกษาในนักศึกษาหญิง พบว่า ขาดทักษะในการต่อรองทางเพศ ส่งผลให้เกิดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์ มีการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์และมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพมากขึ้น เช่น การใช้ยาคุมกำเนิดชนิด

ฉุกเฉินภายหลังมีเพศสัมพันธ์ทันที การทำแท้ง เป็นต้น ผลการวิจัยของเยาวชนจากเวทีสิทธิเด็ก พบว่า ปัญหาเยาวชนตั้งครรรค์โดยไม่พร้อมมีเพิ่มมากขึ้นโดย พบว่า มารดาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีถึง 80,000 คน ในปี พ.ศ. 2551 นำไปสู่การทำแท้งซึ่งพบถึงร้อยละ 46.8 ของผู้หญิงทำแท้งที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี รวมถึงปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งมีถึงปีละ 800 คน⁶ ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาความไม่พร้อมและนำไปสู่การยุติการตั้งครรรค์โดยการ ทำแท้ง มีการประมาณการว่า เยาวชนหญิงที่ตั้งครรรค์โดยไม่พร้อมมีจำนวน 1 ใน 3 ของหญิงตั้งครรรค์ที่ไม่พร้อม และเลือกยุติการตั้งครรรค์โดยการ ทำแท้ง⁷ นอกจากนี้การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยของเยาวชนยังมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับปัญหาอื่น ๆ เช่น การมั่วสุมมอมเมาตามแหล่งต่างๆ การเสพยาเสพติด ความเสื่อมถอยทางจริยธรรมและการละเลยความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศ เป็นมหาวิทยาลัยขนาดกลาง มีนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนทั้งสิ้น 8,045 คน ในส่วนของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แม้ว่าจะยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา แต่จากการที่คณาจารย์ในโครงการได้สืบหาข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น หัวหน้าส่วนพัฒนานักศึกษา อาจารย์สำนักตัวช่วย ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามีอยู่จริง จากการที่บุคคลเหล่านี้ได้รับฟังปัญหาและรับปรึกษาปัญหาของนักศึกษา เช่น การมีเรื่องทะเลาะกับแฟน การตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การเข้าหออยู่ร่วมกันฉันทสามิ ภรรยา เป็นต้น นอกจากนี้ จากการที่ได้มีโอกาสสนทนากับเจ้าอาวาสวัดแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้ มหาวิทยาลัย ท่านได้บรรยายถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

ของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยท่านพบว่า นักศึกษาหญิงนำของมาถวายพระ เช่น รถเข็นเด็กเล็ก ตุ๊กตาสำหรับเด็ก ผ้าอ้อมเด็ก เป็นต้น โดยท่านให้ข้อสังเกตว่า นักศึกษาอาจจะไปทำแท้งมาและเกิดความรู้สึกผิด จึงนำสิ่งเหล่านี้มาถวาย ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา

แสดงให้เห็นได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพเนื่องจากพฤติกรรมทางเพศ เช่นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง รวมถึงต้องออกจากสถานศึกษาเนื่องจากประสบปัญหาดังกล่าว ภาวะเสี่ยงนี้เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันได้ถ้านักศึกษา มีความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงภาวะเสี่ยงทางเพศ มีทักษะชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีความเชื่อว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะต้องมุ่งพัฒนา นักศึกษารอบด้าน ไม่เพียงแต่การมีความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพเท่านั้น แต่จะต้องมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมเพื่อเป็นพื้นฐานการมีสุขภาพที่ดีในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาในการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลในการให้บริการสุขภาพ จึงตระหนักถึงความจำเป็นและเห็นความสำคัญของการแสวงหา และพัฒนารูปแบบ “นวัตกรรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัย” รวมถึงการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศแบบบูรณาการซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากในปัจจุบัน โดยเป็นการให้ความรู้ผ่านกิจกรรม และการสะท้อนคิดเพื่อให้นักศึกษาตระหนักรู้ถึงภาวะเสี่ยงด้วยตัวเอง รู้จักประเมินตนเองด้านความพร้อม

และควรมีคุณค่าอย่างมีเหตุผล มีทางเลือกในการสร้างภูมิคุ้มกันให้ปลอดภัยจากการมีเพศสัมพันธ์ การดำเนินโครงการเกิดจากการประสานความร่วมมือของนักศึกษา อาจารย์สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โครงการ “นวัตกรรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัย” นี้ เป็นการนำร่องเพื่อให้เป็นโครงการต้นแบบและขยายผลไปเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “How to live and learn on campus” เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาใหม่ในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการสร้างเสริม สุขภาพและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาไปสู่การมีสุขภาพที่ดีและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

แนวคิดในการดำเนินโครงการ

โครงการนี้ใช้แนวคิดของการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment concept) ในการดำเนินกลวิธี และกิจกรรมในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย แนวคิด ของการสร้างเสริมพลังอำนาจ เป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีเป้าหมายที่จะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมชีวิตของตนเองได้ (gain control over their own lives) ระดับของความสัมพันธ์ต่อกันจะเป็นในลักษณะของความเสมอภาค เคารพความเห็นของกันและกัน และต่างแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันเพื่อนำสู่การเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการจัดกิจกรรม (training session) และร่วมเสวนาแสดงความคิดเห็นและร่วมงานกัน โดยมีแหล่งประโยชน์สนับสนุนเพียงพอ (provide opportunity and resources) เพื่อให้ นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองตามเป้าหมายและมี

ความราบรื่น^๑ ด้วยแนวคิดของพลังอำนาจนี้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษา ที่อยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้ ต้องการความอิสระและการยอมรับในสังคมโดยเฉพาะในกลุ่มเพื่อน การดำเนินโครงการนี้จะให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการแต่แรกเริ่มและจะเป็นการทำงานร่วมกันตลอดโครงการ การดำเนินกลวิธีและกิจกรรมต่างๆ จะเกิดจากการร่วมคิดและร่วมทำในกลุ่มนักศึกษาที่เป็นแกนนำ โดยอาจารย์ในโครงการฯ เป็นผู้ให้ประเด็นที่ต้องการให้นักศึกษาแกนนำร่วมกันคิดและจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ อาจารย์ในโครงการเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการติดต่อประสานงานและจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ตามที่นักศึกษาต้องการ

โครงการนี้ ถือเป็นนวัตกรรมของกลวิธีและกิจกรรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เนื่องจากกิจกรรมของโครงการ ส่วนหนึ่งจะให้นักศึกษาได้เลี้ยงเด็กจากหุ้เด็ก (real care) ซึ่งหุ้เด็กนี้ มีซอฟต์แวร์ที่สามารถตั้งโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเด็กทารก เช่น ร้องไห้เพราะหิว ต้องการให้เปลี่ยนผ้าอ้อม ต้องการให้อุ้ม กอดรัด เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาต้องเรียนรู้ว่าจะทำอะไรเด็กจึงไม่ร้อง หรือจะตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างไร นักศึกษาจะได้ประสบการณ์ตรงในการเลี้ยงทารก ร่วมกับการมีกิจกรรมบังคับให้ใกล้เคียงกับชีวิตปกติเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองว่าการมีลูกในขณะที่ไม่พร้อมเป็นอย่างไร จึงถือเป็นนวัตกรรมที่ยังไม่เคยมีใครทำมาก่อน ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
2. เพื่อฝึกทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่อาจถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์

3. เพื่อให้ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

1. นักศึกษามีความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ร้อยละ 85
2. นักศึกษามีทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่อาจถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 85
3. นักศึกษาสามารถเลือกวิถีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ ร้อยละ 85
4. นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ตามสถานการณ์และความเชื่อมั่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยตามสถานการณ์ภายหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

กิจกรรม/การดำเนินงาน

1. จัดประชุมโดยเชิญบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนพัฒนานักศึกษา นายกองค่านักศึกษาและอาจารย์ในโครงการ เพื่อทำความเข้าใจโครงการและร่วมกันให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนงานและการดำเนินกิจกรรมของโครงการ
2. ประชาสัมพันธ์ไปยังนักศึกษาชั้นปีต่างๆ ในมหาวิทยาลัยที่มีความสนใจโครงการและสมัครเข้าร่วมเป็นกลุ่มแกนนำ ได้แกนนำทั้งหมดจำนวน 15 คน
3. ประชุมร่วมกันระหว่างแกนนำนักศึกษาและอาจารย์ โดยอาจารย์ในโครงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ เป้าหมายของโครงการและบทบาทของนักศึกษาแกนนำตามแนวคิดของการให้พลังอำนาจ (empowerment) จากนั้นนัดหมายวันเวลาที่นักศึกษาแกนนำมีความสะดวกมากที่สุดเพื่อจัดประชุมโดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องพฤติกรรมทาง

เพศและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาบรรยายให้แก่นำ ฟังเพื่อปูพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นและเป็นการเตรียม ความพร้อมของนักศึกษาในการจัดกิจกรรมให้บรรลุ วัตถุประสงค์ต่อไป

4. ประชุมร่วมกันระหว่างแก่นำนักศึกษาและ อาจารย์ เพื่อวางแผนการดำเนินโครงการโดยปรึกษาหารือถึงจำนวนวันของการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้มากที่สุดที่นักศึกษาจะเข้าร่วม โครงการ ที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรเป็น วันเสาร์และวันอาทิตย์เนื่องจากนักศึกษาไม่มีการเรียน การสอนอย่างอื่น จากนั้น มอบหมายประเด็นเพื่อให้ นักศึกษาแก่นำร่วมกันคิดกิจกรรมที่เหมาะสมเน้น ให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและ การสะท้อนคิดเพื่อให้เข้าใจและตระหนักรู้ถึงพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศด้วยตัวเอง รู้จักประมาณตนด้านความ พร้อมและความมีคุณค่าอย่างมีเหตุผล มีทางเลือกใน การสร้างภูมิคุ้มกันให้ปลอดภัยจากการมีเพศสัมพันธ์ โดยให้นักศึกษาแก่นำกลับไปร่วมกันคิดและวางแผน กิจกรรมเพื่อตอบโจทย์ที่ให้ไว้อย่างอิสระโดยใช้เวลา 2 สัปดาห์

3. ประชุมร่วมกันระหว่างแก่นำนักศึกษา และอาจารย์ในโครงการ เพื่อร่วมกันคิดหาแนวทาง ในการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้นักศึกษาที่มี ความสนใจเข้าร่วมโครงการ มติที่ประชุมเห็นว่า ควร ประชาสัมพันธ์ผ่านส่วนพัฒนานักศึกษา และนายก องค์การนักศึกษา ร่วมกับการทำป้ายเพื่อไปติดตาม สถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยและในวันพุธซึ่งมีตลาดนัด ของมหาวิทยาลัย นักศึกษาได้ไปตั้งซุ้มประชาสัมพันธ์ ร่วมกับการประชาสัมพันธ์ผ่าน facebook นักศึกษา แก่นำให้ข้อเสนอว่า ควรตั้งชื่อโครงการเพื่อให้ดึงดูด สนใจและเสนอชื่อมาทั้งหมด 5 ชื่อ ผลการโหวตได้ชื่อ โครงการว่า “Sweet summer คู่รักฉบับ มพล.” เนื่องจาก

วางแผนจัดโครงการในช่วงภาคฤดูร้อน นอกจากนี้ ยังได้ ร่วมกันพิจารณากิจกรรมทั้ง 2 วันเพื่อประเมินความ เป็นไปได้ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ ที่ต้องการและหาข้อสรุปร่วมกัน

กิจกรรมในโครงการ Sweet Summer คู่รัก ฉบับ มพล.

วันที่ 1

8.00-08.15 น.	ลงทะเบียน
8.15-08.30 น.	พิธีเปิด
8.30-08.45 น.	เพลงลมเพลงพัด เพลง สิวส์ตี แนะนำตัว เกมฆ่าซู เพื่อแนะนำตัวและทำ ความรู้จักผู้เข้าร่วมโครงการ
8.45-09.00 น.	สัมผัสแห่งรัก เพื่อสร้างมิตรภาพระหว่าง คู่รักหลาย ๆ คู่ให้รู้จักกัน มากขึ้น
9.00-09.15 น.	คลิป เตือนใจหากตั้งครรภ์ โดยไม่พึงประสงค์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผล ของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น น์ที่ยังไม่พร้อม
9.15-09.30 น.	Discuss หลังดูคลิป เตือนใจ หากตั้งครรภ์โดยไม่พึง ประสงค์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในหลายๆ แง่มุมของผู้เข้าร่วมโครงการ
9.30.-10.00 น.	แผนผังเทคนิคการปฏิเสธ เพื่อให้แนวทางการปฏิเสธ เมื่อตกอยู่สถานการณ์เสี่ยง ต่อการมีเพศสัมพันธ์

นวัตกรรมการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัย

10.00–10.15 น.	อาหารว่าง	ได้สร้างสัมพันธภาพและ
10.15–10.45 น.	ราชา ราชนี เพื่อเลือกขวัญใจชาย ที่เป็นแบบอย่างของผู้ เข้าร่วมกิจกรรม	ความสามัคคีระหว่างคูรัก และในทีม
10.45–11.00 น.	Question เทคนิคการปฏิเสธ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ตอบคำถามเมื่อตกอยู่ใน สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการ มีเพศสัมพันธ์	13.15–13.30 น. ทักษะการต่อรอง เพื่อเสริมสร้างทักษะใน การหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ การมีเพศสัมพันธ์ในภาวะ ที่ยังไม่พร้อม
11.00–11.30 น.	หนังสือ “รัก...ซึกจะมันส์” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เข้าใจการจัดการกับอารมณ์ ทางเพศอย่างถูกวิธี เพื่อ ไม่ให้เกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่น	13.30–13.45 น. Safe sex เพื่อให้ความรู้ในการป้องกัน การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์
11.30–11.45 น.	Discuss หนังสือ “รัก...ซึก จะมันส์” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่มีต่อหนังสือเกี่ยวกับการ จัดการกับอารมณ์ทางเพศ ในขอบเขตที่เหมาะสม	14.00–14.15 น. Safe sex clip เพื่อให้ความรู้ในการใช้ ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย
11.45–12.00 น.	สันทนากการ ทายสำนวน เพื่อสร้างความสนุกสนาน ผ่อนคลายระหว่างทำ กิจกรรม	14.15–14.45 น. Safe sex practice เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้ทดลองใส่ถุงยางอนามัย อย่างถูกวิธี
12.00–13.00 น.	อาหารกลางวัน	14.45–15.00 น. อาหารว่าง
13.00–13.15 น.	เกมส์ หัวเสียงลูกโป่ง ผู้แพ้ ทำหน้าตาประกอบเพลง และซารางเฮโย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	15.00–16.45 น. Pregnancy & Baby เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการ ดูแลตนเองเมื่อตั้งครรภ์
		15.00–15.30 น. Development of baby and baby disease. (clip/ presentation) เพื่อให้ความรู้ทันพัฒนาการ ของทารกในครรภ์มารดา ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จนถึงการ คลอดโดยสร้างจิตสำนึก ในการป้องกันการทำแท้ง

	และภาวะเสี่ยงต่างๆ ในระหว่างและหลังคลอด	8.30-16.00 น.	ปฏิบัติการตามภารกิจที่กำหนด ได้แก่ การอยู่เป็นครอบครัวและมีลูกที่ต้องดูแลร่วมกับภารกิจต่างๆ ซึ่งคูร์กแต่ละคู่จะต้องวางแผนการทำภารกิจของครอบครัวทั้งหมดให้เสร็จภายใน 16.00 น. ได้แก่
15.30-15.45 น.	Focus on the problem of pregnancy (abortion) เพื่อชี้ให้เห็นถึงโทษของการทำแท้ง		1. ทำความสะอาดที่พักอาศัย
15.45-16.15 น.	The way to solve the problem (positive and negative thinking) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ทั้งด้านบวกและลบ		2. รีดเสื้อผ้าจำนวน 10 ชิ้น
16.15-16.30 น.	What should you do if you have a pregnant? เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ปัญหาในรูปแบบของตนเองจากสถานการณ์จำลองและบทบาทสมมติ		3. ซักผ้าจำนวน 10 ชิ้น รองเท้าผ้าใบ 1 คู่และนำไปตากให้เรียบร้อย
16.30-16.45 น.	Question about pregnancy and having baby (in box) เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการตั้งครรภ์และมีลูกผ่านกล่องแสดงความคิดเห็น		4. ทำการบ้านส่งอาจารย์ตามสถานการณ์ที่กำหนด
16.45-17.00 น.	สันทนากการและสรุป		5. พาลูกไปหาหมอ เนื่องจากไม่สบาย ในกรณีที่พาเด็กไปไม่ได้จะต้องไปตามหมอมาดูลูกที่บ้าน (มีค่าใช้จ่าย)
17.00-18.00น.	อาหารเย็น		6. ออกกำลังกายที่ ศูนย์ออกกำลังกายของมหาวิทยาลัยในระยะเวลาที่กำหนด
วันที่ 2			7. อาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อต้องไปซื้อที่ร้านอาหารที่จัดไว้
8.00-08.15น.	สันทนากการ		
8.15-08.30น.	ชี้แจงภารกิจที่คูร์กจะต้องทำตลอดทั้งวัน	4. สร้างและพัฒนาแบบสอบถามเพื่อประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับ	

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าโครงการ

5. ประชุมแกนนำ คณาจารย์ในโครงการและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ในการเริ่มต้นโครงการครั้งที่ 1 นักศึกษาแกนนำขอโอกาสในการทดลองทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ทั้ง 2 วัน โดยใช้สถานที่และอุปกรณ์จริงทั้งหมดเพื่อทดสอบความพร้อมและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมมีความสมบูรณ์และสามารถตอบโจทย์ตามที่ต้องการ

6. ดำเนินกิจกรรมรวมทั้งหมด 3 ครั้ง ๆ ละ 2 วัน จำนวนผู้เข้าค่ายครั้งละ 20 คน รวมจำนวนนักศึกษาเข้าค่ายทั้งหมด 60 คน โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมเป็นผู้กำหนดวันเองตามที่เห็นว่าเพื่อให้ให้นักศึกษารู้สึกผ่อนคลายและมีสมาธิในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทักษะการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าค่ายและตอบอีกครั้งเมื่อสิ้นสุดโครงการ

หมายเหตุ: การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งเมื่อสิ้นสุดลง จะมีการประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษาแกนนำและอาจารย์เพื่อประเมินผลและวางแผนในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

8. จัดเสวนาเพื่อถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมของโครงการโดยเชิญบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แกนนำนักศึกษา อาจารย์ในโครงการและตัวแทนนักศึกษาที่ผ่านการเข้าค่ายของโครงการนี้แล้ว

9. ประชุมอาจารย์ในโครงการและแกนนำนักศึกษาเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมของโครงการร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยเหตุผลที่ว่า การเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยปีแรก ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการมีชีวิตที่อิสระเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช่คนพื้นที่ จึงต้องจากครอบครัวมาอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย ถ้านักศึกษาไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบได้ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยจะมีโอกาสเกิดได้สูง การช่วยให้นักศึกษามีภูมิคุ้มกันตั้งแต่ปีที่ 1 โดยหวังผลให้นักศึกษานำไปใช้ตลอดระยะเวลาที่เป็นนักศึกษาทั้ง 4 ปี จึงน่าจะได้ประโยชน์สูงสุด อีกประการหนึ่ง มหาวิทยาลัย มีโครงการ “How to live and learn” สำหรับนักศึกษาใหม่อยู่แล้ว ดังนั้นจึงสามารถสอดแทรกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “How to live and learn” ในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ผลลัพธ์ของโครงการ

การประเมินผลโครงการในภาพรวม พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความรู้และทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่อาจถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ได้ ได้แนวทางในการนำไปใช้เพื่อให้มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 3 ส่วนในครั้งที่ 2 ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95 จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 85

การประเมินผลโดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมโครงการระหว่างก่อนและหลังเข้าโครงการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติที่ (paired t-test) และ Wilcoxon Signed Ranks test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการด้าน ความรักและเพศสัมพันธ์ ก่อนและหลังเข้าโครงการไม่มีความแตกต่างกัน ($p=.052$) ส่วนความเชื่อมั่นต่อการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยตามสถานการณ์ก่อนและหลังเข้าโครงการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) และด้านความเชื่อมั่นต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยตามสถานการณ์มีความแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังเข้าโครงการอย่างมีนัยสำคัญมาสถิติที่ ($p<.001$)

บทเรียนความสำเร็จ

จากการร่วมเสวนาและถอดบทเรียนกับนักศึกษาแกนนำ นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการฯ ผลการเสวนาแบ่งออกได้ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของแกนนำนักศึกษาโดยใช้แนวคิดของการให้พลังอำนาจ (empowerment) จากการถอดบทเรียนนักศึกษาแกนนำ ทั้งหมดให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นวิธีการที่ดี ทำให้นักศึกษามีอิสระทางความคิด ฝึกการคิดนอกกรอบ ฝึกการคิดเชิงสร้างสรรค์ และการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงได้เรียนรู้การแก้ปัญหาาร่วมกันด้วยกลุ่มนักศึกษาเอง ทำให้มีความสามัคคีกัน ในส่วนของผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับแกนนำ ทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ดังตัวอย่างคำพูดของแกนนำนักศึกษาดังต่อไปนี้

“สำหรับผมนะครับ ดีตรงที่ว่าเราได้เสนอความคิดเห็นของตัวเองออกไปอย่างเต็มที่นะครับ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ดีตรงที่

ว่าอาจารย์ให้อิสระในการคิด การทำอะไรทุกอย่าง โดยที่บางครั้งอาจารย์ก็มาไปให้ มาแนะนำอะไรเล็ก ๆ น้อย ส่วนข้อเสียก็ มีบ้างแค่เล็กน้อย แค่ว่าบางที่ความเห็นของเพื่อนไม่ตรงกัน แต่ก็ไม่ได้ทำให้งานตรงนี้ไม่ดำเนินไปจนถึงจุดสิ้นสุดนะครับ เราก็มาปรึกษากัน คอยกัน ช่วยกันแก้ไขตรงจุดที่เป็นปัญหานั้นครับ ทำให้เรามีความสามัคคีในการทำงานด้วยครับ” (กน.3)

“... ดีนะคะ ก็คืออาจารย์เอาเงิน.....เอาทุนทรัพย์ค่ะ มาทำความคิดของพวกเราให้เป็นจริง ลำพังพวกเรามีแค่ความคิดมันไม่ทำให้เกิดโครงการนี้ได้ค่ะ เหมือนกับว่าส่งเสริมกันค่ะ แล้วอาจารย์ไม่ได้เป็นคนเข้ามา สอน ๆ ๆ แล้วก็บอกว่าต้องทำ แบบนี้นะ ๆ เหมือนในห้องเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีอิสระทางความคิด กล้าคิด กล้าแสดงออก และลงมือทำ เป็นอะไรที่ดีมาก ๆ ค่ะ” (กน.4)

“ค่ะ สำหรับการที่อาจารย์ให้ความเป็นอิสระกับเรานะคะ ก็คือ ทำให้เรารู้สึกว่า กลุ่มเป้าหมายเราเป็นวัยรุ่น ในวัยเดียวกัน เราจะเข้าใจกันมากกว่าว่าเค้าต้องการอะไร เค้ารู้สึกแบบไหน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมายค่ะ” (กน.6)

“คือว่า.... มันทำให้มีประสบการณ์เยอะขึ้นค่ะ จากที่เราไม่เคยทำอะไรแบบนี้มาก่อน มันทำให้เราได้คิดเยอะขึ้น คิดซับซ้อนขึ้น พอสุดท้ายแล้วมันจะภูมิใจมากค่ะที่เราได้ทำเอง แล้วอาจารย์ก็จะเป็นคนสนับสนุนให้แบบนี้ค่ะ ซึ่งทำให้พวกเรามีกำลังใจที่จะทำออกมา ก็คือพวกเราเป็นแกนนำแล้ว แล้วคนที่เข้าค่ายเค้าก็จะมาแชร์ประสบการณ์แชร์ความรู้ เราก็จะได้

ความรู้เพิ่มพูนขึ้นแล้วก็มีใจที่จะทำต่อไป รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนที่มีค่าของสังคมค่ะ” (กน.8)

“ก็คือแบบว่า ให้โจทย์มาแล้วหนูก็มาคิดคะ ว่ามันคืออะไร ว่าจะต้องทำยังไง ต้องวางแผนยังไงและพอเราได้ทำเองตั้งแต่แรก ได้เรียนรู้อะไรต่างๆ แล้วเราก็ได้รู้ปัญหาการทำงานที่เกิดขึ้น และเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาว่ถ้าเกิดปัญหาแบบนี้ขึ้นมาแล้วเราจะแก้ไขปัญหานี้ยังไงบ้าง ก็คือไม่ใช่แค่ต้องทำแบบนี้ๆ เพื่อได้ผลต่อมาเป็นแบบนี้ ซึ่งถ้าทำแบบนี้แล้วเกิดปัญหาเราก็จะมองภาพรวมไม่ได้ว่าจะแก้ไขปัญหายังไรดี ซึ่งถ้าให้เราทำเองตั้งแต่แรกมันก็อาจจะมึผลเสียบ้างว่า ด้วยวัยของเราอาจจะมองภาพรวมได้ไม่ครอบคลุม คือเวลาที่เราคิดออกไปแล้วเราคิดว่ามันดี แต่มันก็ยังไม่ดี ยังทำไม่ได้ ก็เหมือนครั้งแรกที่เราทำนะคะ ไม่ดีเลย ไม่รู้ทำไปได้อย่างไร.... ซึ่งมันก็จะแบบว่า อันนี้ไม่ดีแล้ว แล้วเราจะแก้ไขยังไง อย่างเช่นเราต้องเพิ่มความสนุกสนานตรงนี้ ความสนุกสนานจะเกิดขึ้นตรงนี้ แบบนี้คะ ซึ่งในการทำงานแบบนี้ถ้ามีโครงการอะไรอีก เรายังมีทีมงานที่รู้งานกันว่าต้องทำอะไรบ้าง สามารถแชร์ความคิดเห็นให้มันตรงจุดมากกว่าเดิมได้คะ” (กน.9)

“คะ สำหรับการทำงานลักษณะนี้นะคะ ได้กับพวกเราเลยคือ พวกเราได้ฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และก็ได้พัฒนาศักยภาพในตัวเอง ก็คืออาจารย์ไม่ต้องมาชี้ให้เลย ก็คือพวกเราคิดกันเอง แต่ว่าอาจารย์ก็ไม่ละเลย ก็ยังคงประคองให้อยู่ในกรอบที่เป็นไปได้ ก็ชอบการทำงานแบบนี้คะ” (กน.11)

2. ความสำเร็จของโครงการจากมุมมองของแกนนำนักศึกษาทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันว่า การดำเนินงานครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ดังตัวอย่างคำพูดของแกนนำดังต่อไปนี้

“คะสำหรับค่ายนี้นะคะ ตัวหนู.... หนูคิดว่าสำเร็จคะ เพราะว่าอันนี้เป็นค่ายแรกที่หนูทำนะคะ จากที่หนูเคยเป็นคนเข้าค่ายมาตลอด แล้วก็กลายมาเป็นคนจัดค่าย ก็รู้สึกเลยว่ามันมีอะไรอะแยะนะ ต้องทำอย่างนี้แบบนี้... เพราะว่าจากเสียงคนที่มาเข้าค่าย ก็จะบอกว่าไม่คิดเลยว่าพยาบาลจะทำค่ายออกมาในรูปแบบนี้ เพราะว่าเรื่องเพศมันเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้ว แล้วก็ไม่ค่อยมีใครพูดกันและคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าอาย แต่ว่าพวกเราสามารถทำให้เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ได้และสามารถถ่ายทอดความรู้ แล้วก็พวกเนี่ยคะคืออยากให้ประสบความสำเร็จตรงที่ว่า เวลาเขาจะทำอะไรให้เขาคิดถึงเรา เหมือนกับค่ายเนี่ยคะไปสะกิดใจเขาว่า ถ้าตอนนั้นเขากำลังจะมีอะไรหรือจะไปทำอะไร หนูคิดว่าสำเร็จคะ” (กน. 2)

“สำหรับผมนะครับ ผมเป็นคนที่ทำค่ายมาก่อนจะอยู่ที่นี้ เป็นค่ายเล็กๆ นะครับ ให้ความสนุกสนาน ไม่เคยทำค่ายที่ต้องทำให้กับรุ่นเดียวกันหรือรุ่นพี่ แล้วก็เหมือนกับว่าความสามารถของตัวเองน่าจะไม่ถึงขั้นนั้น แต่ว่าพอผ่านไปครั้งแรก เราก็รู้จุดอ่อนจุดด้อยของเรา พอครั้งที่สองเราก็ต้องมาปรับแก้ไข ปรับเปลี่ยนให้มันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น.....ผมก็รู้สึกว่า ผมมีความมั่นใจที่จะทำค่ายอื่นต่อไป ผมคิดว่าประสบความสำเร็จแล้ว แล้วก็ในตัวผู้เข้าค่ายเองนะครับ คือไปถามเขาตั้งแต่แรกที่เขาเข้ามาค่าย เหมือนเขาจะเข้าใจทุกสิ่ง

ทุกอย่างดีขึ้นเกี่ยวกับความรัก เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ การป้องกันอะไรแบบนี้ครับ แล้วก็จากที่เขาเข้ามาเข้าค่ายครั้งนี้แล้ว เขาบอกว่าทั้งความรู้ที่เขาได้รับในการป้องกันและประสบการณ์ในการเลี้ยงเด็ก เขาบอกว่ามันไม่ได้ง่ายอย่างที่เขาคิด แล้วมันก็ลำบากมาก..... แล้วก็ดูจากการที่เราให้เขาเขียนเป็น homework คือ ความคิดของเขาที่เขียนมามันชัดมาก เขาบอกว่ามันยากมากในการเลี้ยงเด็กคนหนึ่งในขณะที่เรากำลังเรียนอยู่ เขาก็บอกว่าถ้ามีเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นมาจริงๆ เขาก็อาจจะเลือกทางใดทางหนึ่ง ก็คือเรียนไปด้วยเลี้ยงลูกไปด้วยไม่ได้นะครับ มันเป็นการเตือนสติให้เขา.... ว่าสิ่งที่เขาทำอยู่มันถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และเขายังได้คิดว่าเวลาไหนถึงจะเหมาะสมครับอาจารย์” (กน.5)

“สำหรับหนูนะคะ ในการทำค่ายครั้งนี้คิดว่าประสบความสำเร็จนะคะ จากประสบการณ์ก็คือไม่ค่อยได้ทำงานแบบนี้ เปรียบเทียบนะคะ ก่อนหน้าจะทำค่ายรอบสุดท้าย หนูได้ทำงานของมหาวิทยาลัยกิจกรรมหนึ่ง กิจกรรมนั้นมีปัญหาเยอะมาก ไม่ราบรื่นไม่อะไรเลย แต่ว่าปัญหาตรงนั้นก็ได้นำมาใช้ในโครงการนี้ และโครงการนี้คิดว่ามีปัญหาน้อยที่สุดที่เคยเจอมาแล้วด้วยทุนทรัพย์ที่อาจารย์มีให้ไม่อื่นก็ทำให้เราสบายใจส่วนหนึ่ง พวกเราสามารถเอาความคิดของพวกเราออกมาใช้ได้เต็มที่ แล้วเราสามารถทำอะไรที่คิดว่าเป็นไปไม่ได้ มันก็เป็นไปได้คะ มันเลยทำให้รู้สึกว่าการประสบความสำเร็จ ในส่วนผู้เข้าร่วมโครงการนะคะ คิดว่าประสบความสำเร็จคะหนูเป็นคนหนึ่งที่ไปถ่ายวิดีโอ ถ่ายความรู้สึก เขาก่อนจะเลิกค่าย ทุกคนก็บอกว่า เป็นค่ายที่ดีคะ ให้ความรู้และให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกคะ

แล้วก็มีความพร้อมทั้งด้วยคะ ผู้เข้าค่ายก็บอกว่าการเลี้ยงลูกไม่ใช่ง่ายๆ โดยเฉพาะการเลี้ยงลูกในวัยเรียน.....ขนาดอันนี้เป็นแค่หุ่นนะคะ แต่ถ้าเป็นเด็กจริงๆ ต้องให้เวลากับเขามากกว่านี้ ต้องมีเวลาเลี้ยงเขามากกว่านี้ และต้องเลี้ยงลูกไปด้วยทำงานไปด้วยแน่นอนว่าในวัยเรียนจะต้องขอเงินพ่อแม่ใช้ มันลำบากกว่าที่คิดเยอะ เขาก็คิดว่ามันลำบากกว่าที่เราสร้างสถานการณ์จำลอง คิดว่าประสบความสำเร็จมากเลยคะ” (กน. 6)

“สำหรับหนูนะคะ จากที่ได้ทำงานเต็มตัวแล้ว ถ้ามี project อื่นเข้ามาอีก หนูก็จะสามารถทำงานแบบนี้ได้อีก ซึ่งหนูคิดว่ามันเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งคะ ทำให้หนูได้คิดในการทำงานว่า ถ้างานแบบนี้ควรจะทำแบบนี้ ซึ่งมันเป็นแพตเทิร์นในหัวหนูว่า ถ้ามีงานมาอีกหนูก็ทำได้อีก ในความคิดของหนูคือหนูประสบความสำเร็จตรงนี้แล้วคะ เวลาเราเจอลูกค่าย เขาก็ยังมีแซวเหมือนในกิจกรรมที่เราเคยทำ เขาก็ยังไม่ลืมสิ่งที่เราให้เขาทำไป... ซึ่งมันเป็นแบบว่าให้เขาฝึกคิดด้วยกัน แล้วก็ก็จะพูดออกมา ซึ่งเขาคิดได้ว่าจริงๆ แล้วมันเป็นแบบนี้แล้วต่อไปเขาควรจะทำยังไง ซึ่งกิจกรรม discuss ต่างๆ นั้น ก็แสดงให้เห็นว่าเขาค่อยๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของเราทีละข้อจนจบกิจกรรมนี้” (กน. 12)

“คะ ถ้าดูตามความรู้สึกหนูก็ว่าสำเร็จนะคะ เพราะว่าหน้าที่ของฝ่ายหนูเป็น Entertain นะคะ ก็จะมีการให้ความรู้และคิดเกมส์แบบนี้นะคะ ตอนที่คิดเกมส์แต่ละเกมส์ ก็จะมีวัตถุประสงค์นะคะ ว่าเกมส์แต่ละเกมส์เราต้องการให้เขาบรรลุวัตถุประสงค์ที่เราต้องการ คืออย่างเช่นเกมส์ discuss ก็เป็นเกมส์สะท้อนคำถามให้เขาคิด

และตอบออกมาเพื่อแสดงว่าเขามีความรู้แล้ว สำหรับเกมส์ต่าง ๆ นะคะ ให้เขาแสดงออกมา เขาสามารถแสดงออกมาได้ แสดงว่าเขาถนัด กรองมาแล้ว แล้วก็สำหรับคนที่เข้าค่ายนะคะ หนูแอบถามเขามานะคะตอนเขานั่งกินข้าวว่า ถามจริง ๆ เอะค่ายนี้เป็นยังไง ให้อะไรบ้าง เขาบอกว่าก็ดีเหมือนกันนะ มันไม่ใช่อะไรที่จะเจอง่าย ๆ อย่างเช่นให้มาเลี้ยงคนแบบนี้คะ เขาบอกว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ต้องเลี้ยงลูกจริง ๆ มันก็คงไม่ง่ายเหมือนที่คิด นี่คือสิ่งที่ได้จากคนเข้าค่าย ก็บรรลุอยู่นะคะอาจารย์” (กน. 9)

“สำหรับตัวผมนะครับ เริ่มตั้งแต่แรกเลย ผมคิดว่าตัวผมยังมีศักยภาพในการทำงานไม่ ดีมาก แต่หลังจากที่ค่ายแรกจบและเริ่มค่ายที่สอง ศักยภาพในการทำงานของผมมันมีมากขึ้นนะครับ แล้วก็ค่ายที่สามนั้นมันราบรื่นดีครับ สำหรับ ตัวผมเอง ผมคิดว่าผมบรรลุตามจุดประสงค์ ของผม ผมคิดว่าถ้าผมเจอเหตุการณ์ในการ ทำค่ายอื่น ๆ นะครับ ความรู้ที่ได้ตรงนี้สามารถ ไปประยุกต์ใช้ได้ แล้วก็ในส่วนของผู้เข้าค่าย ผมอยู่ในส่วนของ entertain และให้ความรู้ แล้วก็ มี role play และมันจะมีช่วงที่เข้าไปสนทนากับผู้เข้าร่วมนะครับ ยกตัวอย่างการปฏิเสธ ใน สถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ตอนที่ ผมพูดว่า คินนี่ไปนอนบ้านผมไหมอะไรแบบนี้ครับ ผู้เข้าร่วมตอบกลับมว่า ไม่เอาเราเป็นอย่างนั้นเรา เป็นอย่างนี้เราไปไม่ได้หรอก ผมคิดว่ามันบรรลุ จุดประสงค์ที่ว่าผู้เข้าร่วมได้รับรู้แล้วว่าถึงแม้ว่า จะอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง เขาควรจะปฏิบัติตัว ยังไง สำหรับผมแล้ว ผมคิดว่าบรรลุจุดประสงค์ ตามเป้าหมายครับ”(กน.10)

3. ความสำเร็จของโครงการจากมุมมองของ นักศึกษาที่เข้าค่าย จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ เข้าร่วมโครงการสะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการ ได้ส่วนหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“สนุกสนานมากเลยคะกับกิจกรรมที่ทาง ทีมงานจัดให้ แต่ละกิจกรรมมีทั้งความรู้แทรก อยู่มากมายเลยนะคะ ทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ สถานการณ์ล่อแหลมและ safe sex และที่ประทับใจมากคือกิจกรรมการเลี้ยงเด็ก ซึ่งตุ๊กตาเด็กมีการตอบสนองเหมือนจริงคะ” (ญ 1)

“ผมว่า เป็นกิจกรรมที่ดีนะครับ โดยเฉพาะ กิจกรรมรักยั่งยืน ผมรู้สึกที่ผมไม่พร้อมที่จะมีรัก ที่ยั่งยืนและอยู่ในวัยที่ไม่สมควร ผมตั้งใจไว้ว่า ในอนาคตภายหน้าถ้าผมจะมีความรักและเกิด แต่งงาน ผมจะพยายามทำให้รักของผมยั่งยืน ผมอยากจะฝากวิทยุรณรงค์ทุกคนที่อยู่ในวัยเดียวกับผมไว้เลยว่า มีแฟนมีได้ แต่ต้องรอไปก่อน รักแท้ต้องรอได้” (ช 1)

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนิน โครงการ พอสรุปได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การวางแผนโครงการในระยะแรกต้องการที่จะได้นักศึกษากลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะมีพฤติกรรม ทางเพศที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ นักศึกษาที่มีแฟนอยู่แล้ว และต้องการให้ทั้งคู่เข้าค่าย แต่หลังจากประชาสัมพันธ์ ไปแล้ว ไม่มีกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการมาสมัคร จึงต้อง ปรับเปลี่ยนแผนโดยเป็นนักศึกษาที่มีความสนใจเข้า โครงการโดยไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่มีแฟน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลที่สื่อออกไปอาจไม่ ชัดเจน ทำให้ผู้ที่มีแฟนตัวจริง ไม่กล้าเปิดตัวเข้าร่วม โครงการ

2. การกำหนดวันที่จะดำเนินโครงการ เบื้องต้น ได้ขอความเห็นจากนักศึกษาที่สมัครเข้ามาถึงวันที่ นักศึกษาเห็นว่าสะดวกที่สุดเพื่อให้นักศึกษารู้สึก ผ่อนคลายและมีสมาธิในการร่วมกิจกรรม อย่างไรก็ตาม เมื่อใกล้วันที่จะเปิดโครงการ มีกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดขึ้นภายหลังทับซ้อนกับโครงการที่กำหนดไว้

แต่เดิม ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวันใหม่เพื่อที่จะให้นักศึกษาที่สมัครไว้ สามารถเข้าร่วมได้

ข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการครั้งต่อไป

1. ควรมุ่งเป้าที่กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มที่มีแฟนแล้วและให้ทั้งคู่เข้าค่ายเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ของการมีลูกในภาวะที่ยังไม่พร้อมโดยจะต้องมีวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มเสี่ยงดังกล่าวมีความสนใจเข้าร่วมโครงการ ในการเข้าค่ายลักษณะนี้ สิ่งแวดล้อมต่างๆต้องเอื้อในการสร้างบรรยากาศที่ใกล้ชิดเคียงชีวิตจริงของการเป็นนักศึกษาและควรให้เข้าค่ายในช่วงเวลาภาคเรียนเพื่อให้ได้ประสบการณ์ของการเลี้ยงเด็กในเวลาภาคเรียนเพื่อให้เห็นปัญหาของความไม่พร้อมมากขึ้น เช่น ต้องตื่นตอนดึกเพื่อให้นมลูก เปลี่ยนผ้าอ้อมหรือเมื่อลูกร้องกวน เป็นต้น

2. การจัดโครงการในลักษณะนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือของนักศึกษาแก่นำในการทุ่มเทเวลาและสติปัญญาในการสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างเต็มที่และผู้เข้าร่วมโครงการมีความผ่อนคลายและมีสมาธิในกิจกรรมของโครงการ ซึ่งหมายถึง นักศึกษาไม่มีภาระการเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตรมาก เช่น ไม่ใช่ช่วงใกล้สอบหรือช่วงมีกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ดังนั้นควรมีการประสานกับส่วนพัฒนานักศึกษาในการจัดช่วงเวลาที่เหมาะสมนอกเหนือจากการถามความสมัครใจของนักศึกษาเอง

3. การใช้แนวคิดของการให้อำนาจ (Empowerment) เป็นวิธีการที่ดีมากในการส่งเสริมให้นักศึกษาแก่นำมีอิสระทางความคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมด้วยตนเองซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่นักศึกษาและรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการทำงาน

4. การจัดโครงการในลักษณะนี้โดยเน้นให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรงในการเลี้ยงเด็กซึ่งต้องการ

บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนั้นจึงต้องการความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่ายเช่น ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายเอื้ออำนวยด้านอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการขนย้ายและจัดเตรียมสถานที่ จึงต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารในระดับสูง เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่น

เอกสารอ้างอิง

1. สมภาพ เรืองตระกูล. จิตเวชเด็กและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2551
2. อภาพร เผ่าวัฒนา. การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น: การมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไพบีลา; 2552.
3. ไพจิต ภูแฮมโชติ และวิลาวัณย์ ชมนิรัตน์. การพัฒนาแนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2556.
4. เบญจพร ปัญญาภรณ์. การทบทวนองค์ความรู้: การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข; 2553.
5. World Health Organization. Adolescent pregnancy. [Search Online] [cited 2014 Oct 14]. Available from: URL: http://www.who.int/making_pregnancy_safer/topics/adolescent_pregnancy/en/print.htm.
6. จิตรีพร องค์กรวารรงค์ สุรีย์พร กฤษเจริญและ ญาวนิจจรูญศักดิ์ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาหญิง. วารสารสงขลานครินทร์, 2550; 25 (6): 511-20.
7. ฉัตรวิมลชัย เทพลิบ. ความจำกัดของ “เพศศึกษา” กับสถานการณ์วิกฤตของวัยรุ่นไทย. [Search Online] [cited 2014 Oct 16]. Available from: URL: http://www.teenpath.net/content.asp?ID=11779#.VD98NGd_te8
8. องค์การแพธ มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิงและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สมุทรปราการ. รายงานการศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ไม่พร้อมและการเข้าถึงบริการที่เหมาะสม ในจังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: Health Counterparts Consulting; 2551.
9. Cheryl E. Czuba. Empowerment: What Is It? J extension, 1999; 37(5): 617- 30.

Innovative Prevention against Sexual Risk Behaviours amongst University Students

*Saipin Kasemkitwattana D.N.S***

*Pornsawan Chaojedton, M.N.S.****

*Warangkana Umsriwiang M.N.S****

Abstract: The main objective of this research project was to equip the participating students with (1) the understanding and awareness of sexual risk behaviours; (2) skills in denying sexual intercourse persuasion; and (3) ability to practice safe sex. This research project was task jointly undertaken by the project-operating teachers, student-leaders and the university's administrators. The project-operating teachers adopted the concept of empowerment to engage the student-leaders in independently planning and designing activities according to the project's principles.

The project was implemented in three rounds. Each round took two activity days and was participated by 20 first-year students, hence a total of 60 participants. On the first activity day, the first group of participants was encouraged to reflect on sexual risk behaviours, skills in making sex denials and practice of safe sex. The second group, on the other hand, was engaged in a combination of baby-caring practice using a 'virtual' baby dummy and daily activity simulation to help the group's members understand what it would be like to have babies when they were not ready. On the second activity day, the two groups switched activities. In this way, both groups were required to do the same set of activities.

The project showed the following results. After the participation, the participants displayed a significant increase in making sex denials, by $p < .01$. They also showed a significant increase in safe-sex confidence by $p < .001$. The lesson of success drawn upon this project was that every student-leader considered the method of empowerment as being effective, independent, self-developmental and pride-instigating. The participants, meanwhile, regarded this project as being satisfactory and very helpful. Main problems encountered included (1) the target groups could not be arranged exactly according to the project plan; and (2) some activity days had to be changed so that they would not coincide with the university's activity days.

Major recommendations are as follows: (1) the target subjects should exclude high-risk students, that is, those already having boyfriends or girlfriends; (2) the activity days should be convenient for the participants; (3) the concept of empowerment could be effectively applied to students; and (4) a project such as this should receive proper support from the administration.

Thai Journal of Nursing Council 2014; 29(3) 5-18

Keywords: innovative prevention; sexual risk behaviours; university students

**This Project was Supported by Thai Health Promotion*

***Corresponding Author, Associate Professor Saints Louis Collage, Email:saipin2499@gmail.com*

****Lecture, Faculty of Nursing, Mae Fah Laung University*